บทที่ 5
สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องศึกษาความรู้ด้านการปฐมพยาบาลเมื่อเกิดแผลไหม้ของประชาชนในชุมชนมัสยิดมหานาค กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. **วัตถุประสงค์ของการวิจัย**

1.1. เพื่อศึกษาความรู้ด้านการปฐมพยาบาลของประชาชนมัสยิดมหานาค เมื่อเกิดแผลไหม้จากความร้อน

1.2. เพื่อศึกษาความรู้ด้านการปฐมพยาบาลของประชาชนชุมชนมัสยิดมหานาค เมื่อเกิดแผลไหม้จากไฟฟ้า

1.3. เพื่อศึกษาความรู้ด้านการปฐมพยาบาลของประชาชนชุมชนมัสยิดมหานาค เมื่อเกิดแผลไหม้จากสารเคมี

1.4. เพื่อศึกษาความรู้ด้านการปฐมพยาบาลของประชาชนชุมชนมัสยิดมหานาค เมื่อเกิดแผลไหม้จากรังสี

1.5. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ด้านการปฐมพยาบาลของประชาชนชุมชนมัสยิดมหานาคเมื่อเกิดแผลไหม้ระหว่างเพศชายและหญิง

2. **วิธีดำเนินการวิจัย**

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นประชาชนอายุ 15-59 ปี อาศัยอยู่ในชุมชนมัสยิดมหานาค กรุงเทพมหานคร ในช่วงเดือนมกราคม พุทธศักราช 2542

กลุ่มตัวอย่าง เป็นประชาชนอายุ 15-59 ปี อาศัยอยู่ในชุมชนมัสยิดมหานาค กรุงเทพมหานคร ในช่วงเดือนมกราคม พุทธศักราช 2542 เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งเขตชุมชนมัสยิดมหานาคเป็น 3 เขต โดยมีจำนวนอาคารใกล้เคียงกัน แต่ละเขตจะสุ่มผู้ได้รับเหตุการณ์แผลไหม้ในเรื่องความร้อน ไฟฟ้า สารเคมี และรังสี มาเป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี และสามารถจำเหตุการณ์ได้ กลุ่มตัวอย่างมี 100 คน แบ่งเป็นเพศชายและหญิง จำนวนเท่ากันในแต่ละเรื่อง โดยจำแนกเป็นแผลไหม้จากความร้อน ร้อยละ 40 ไฟฟ้า ร้อยละ 30 สารเคมี ร้อยละ 20 และรังสี ร้อยละ 10 โดยใช้เกณฑ์ของโอกาสในการเกิดอุบัติภัย อุบัติเหตุในเรื่องเหล่านี้จากสภาพของชุมชน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละเขต ให้ได้ผู้ที่ได้รับเหตุการณ์แผลไหม้จากความร้อน ไฟฟ้า สารเคมี และรังสี ในจำนวนใกล้เคียงกัน มีเพศหญิงและชายอย่างละเท่า ๆ กัน และได้จำนวนตามร้อยละที่กำหนดไว้

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบสอบถามความรู้ด้านการปฐมพยาบาล เมื่อเกิดแผลไหม้ของประชาชน แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ชุด คือ

1. ความรู้ด้านการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากความร้อน
2. ความรู้ด้านการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากไฟฟ้า
3. ความรู้ด้านการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากสารเคมี
4. ความรู้ด้านการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากรังสี

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยชนิดและสาเหตุของการเกิดแผลไหม้ และความรู้ด้านการปฐมพยาบาลเมื่อเกิดแผลไหม้ แต่ละชนิดให้ผู้ตอบพิจารณาว่า ถ้าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นกับตนเองหรือผู้อื่นจะทำหรือไม่ทำในแต่ละรายการ และถ้าไม่เคยปฏิบัติคิดว่ารายการนั้นควรทำหรือไม่ควรทำ

การสร้างส่วนความรู้ ด้านการปฐมพยาบาลแต่ละเรื่อง กระทำโดยศึกษาผลที่เกิดจากอุบัติภัยอุบัติเหตุที่เกิดจากแผลไหม้แต่ละชนิด เพื่อกำหนดเป็นเนื้อหาของการปฐมพยาบาลแต่ละรายการของการเกิดแผลไหม้ โดยการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากความร้อนมี 30 ข้อ การปฐมพยาบาลแผลไหม้จากไฟฟ้ามี 14 ข้อ การปฐมพยาบาลแผลไหม้จากสารเคมีมี 26 ข้อ และการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากรังสีมี 8 ข้อ

ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ตรวจสอบความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนในชุมชนรถไฟ โดยมีคุณลักษณะเหมือนที่กำหนดไว้ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 24 คน ตอบแบบทั้ง 4 ชุด ชุดละ 6 คน โดยแบ่งเป็นชายและหญิงอย่างละ 3 คน แล้วหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR 20 ได้ผลดังนี้

ความรู้ด้านการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากความร้อน มีค่าความเชื่อมั่น 0.84

ความรู้ด้านการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากไฟฟ้า มีค่าความเชื่อมั่น 0.84

ความรู้ด้านการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากสารเคมี มีค่าความเชื่อมั่น 0.83

ความรู้ด้านการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากรังสี มีค่าความเชื่อมั่น 0.83

การนำไปใช้

ให้ผู้ที่มีประสบการณ์แผลไหม้แต่ละชนิดตอบคำถามในชุดนั้น ๆ โดยตอบคนละฉบับเท่านั้น แล้วให้คะแนนโดย ข้อความที่ถูกต้อง ถ้าตอบว่า ทำ หรือ ควรปฏิบัติ ได้ 1 สำหรับข้อความไม่ถูกต้องถ้าตอบว่า ทำ หรือ ควรปฏิบัติ ได้ 0

การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

มีผู้ช่วยนักวิจัย 2 คน ซึ่งได้รับการอบรมก่อนแยกไปเก็บในชุมชน ซึ่งแบ่งไว้เป็น 3 เขต เก็บข้อมูลในช่วง 15-31 มกราคม 2542 โดยผู้ที่เคยประสบเหตุการณ์แผลไหม้ชนิดใดให้ตอบแบบสอบถามชุดของแผลไหม้ชนิดนั้น ผู้เก็บแบบสอบถามรอเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ถ้าข้อมูลไม่ครบจะถามเก็บให้ครบแต่ละฉบับ เมื่อได้ครบทั้ง 100 ฉบับ นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC เวอร์ชั่น 7 ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ความรู้การปฐมพยาบาลแผลไหม้จากความร้อน ไฟฟ้า สารเคมี และรังสี โดยหาจำนวนผู้ปฏิบัติถูกต้อง และคิดเป็นร้อยละของการปฏิบัติที่ถูกต้องในแต่ละรายการ

3. เปรียบเทียบความรู้ที่แตกต่างของเพศชาย-หญิงเป็นรายข้อ และรายด้าน โดยใช้สถิติ t ทดสอบ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลของการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาความรู้ในการปฏิบัติตนของประชาชนเมื่อเกิดแผลไหม้จากความร้อน พบว่า

1.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีอายุระหว่าง 20-29 ปี รองลงไปคือ 30-49 ปี และ 15-19 ปี ตามลำดับเป็นเพศชายและหญิงจำนวนเท่ากัน อาชีพที่พบมากที่สุดคือทำงานบริษัทเอกชน รองลงไปคือ ค้าขายและรับจ้าง ตามลำดับ มีสถานภาพสมรส คู่มากกว่าโสด ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา รองลงไป คือ ประถมศึกษา ประกาศนียบัตรและอุดมศึกษาตามลำดับ

1.2 ชนิดของความร้อนที่ทำให้เกิดแผลไหม้พบมากที่สุดคือ เปลวไฟจากแก๊ส หุงต้ม รองลงไปคือ กระป๋องสเปรย์ระเบิดและการจับ หรือกระทบวัตถุที่ร้อน ตามลำดับ

1.3 สาเหตุการเกิดแผลไหม้จากความร้อน พบว่า มีสาเหตุส่วนใหญ่จากการประกอบอาชีพ รองลงไปเกิดเนื่องจากเหตุในครัวเรือน และเนื่องจากนาสุรา ตามลำดับ

1.4 สภาวะการณ์ที่ทำให้เกิดแผลไหม้จากความร้อน พบมากที่สุด คือ เกิดเนื่องจากพฤติกรรมประมาท รองลงไปคือ สภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย

1.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความรู้ในการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากความร้อนอยู่ในเกณฑ์ปานกลางขึ้นไป พบว่า วิธีการดูแลเกี่ยวกับการนำผู้บาดเจ็บออกมาจากบริเวณที่ เกิดเหตุทันที และการส่งต่อผู้บาดเจ็บไปโรงพยาบาล กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีความรู้ในเรื่องเหล่านี้ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความรู้น้อยที่สุดในเรื่องใช้ยาสีฟันทาแผลไหม้ทันที และทิ้งไว้จนหายปวดแสบร้อน และถ้าตาได้รับบาดเจ็บให้ป้ายตาด้วยขี้ผึ้งสำหรับป้ายตา สำหรับการดูแลเรื่อง แม้ตาจะได้รับบาดเจ็บข้างเดียวก็ใช้ผ้าสะอาดปิดตาทั้งสองข้าง กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในเรื่องนี้น้อย

2. การศึกษาความรู้ในการปฏิบัติตนของประชาชน เมื่อเกิดแผลไหม้จากไฟฟ้า พบว่า

2.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีอายุระหว่าง 20-29 ปี รองลงไปคือ อายุระหว่าง 40-49 ปี และ 30-39 ปี ตามลำดับ เป็นเพศชายและหญิงจำนวนเท่ากัน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงไปคือ ค้าขาย รับราชการและทำงานบริษัทเอกชน ตามลำดับ มีสถานภาพสมรสคู่มากกว่าโสด ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงไปคือ อุดมศึกษา มัธยมศึกษา และประกาศนียบัตรตามลำดับ

2.2 ชนิดของไฟฟ้าที่ทำให้เกิดแผลไหม้ พบมากที่สุดคือ ไฟฟ้าที่ใช้ทั่วไปตามอาคารบ้านเรือน รองลงไปคือไฟฟ้าแรงสูง

2.3 การเกิดแผลไหม้จากไฟฟ้ามีสาเหตุจากเหตุในครัวเรือนมากที่สุด รองลงไปคือจากการประกอบอาชีพ

2.4 สภาวะการณ์ที่ทำให้เกิดแผลไหม้จากไฟฟ้า พบว่า เกิดจากพฤติกรรมประมาทเพียงอย่างเดียว

2.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความรู้ในการปฐมพยาบาลแผลไหม้ จากไฟฟ้าทุกข้ออยู่ในเกณฑ์ปานกลางขึ้นไป สำหรับวิธีการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บออกมาจากแหล่งไฟฟ้ารั่วและการนำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาลทันที พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีความรู้ในเรื่องเหล่านี้

3. การศึกษาความรู้ในการปฏิบัติตนของประชาชนเมื่อเกิดแผลไหม้จากสารเคมี พบว่า

3.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีอายุระหว่าง 20-29 ปี และ 40-49 ปี เป็นเพศชายและหญิงจำนวนเท่ากัน ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทำงานบ้าน รองลงไปคือ ค้าขายและทำงานบริษัทเอกชน มีสถานภาพสมรสเป็นโสดมากกว่าคู่ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษารองลงไปคือระดับประถมศึกษา ประกาศนียบัตรและอุดมศึกษา ตามลำดับ

3.2 ชนิดของสารเคมีที่ทำให้เกิดแผลไหม้ ซึ่งพบมากที่สุด คือ น้ำยาทำความสะอาด ส่วนใหญ่ร่างกายได้รับอันตรายโดยการสัมผัสกับผิวหนัง รองลงไปคือการสูดดมและเข้าตา ตามลำดับ

3.3 สาเหตุการเกิดแผลไหม้จากสารเคมี ส่วนใหญ่เกิดจากเหตุในครัวเรือน

3.4 สภาวะการณ์ที่ทำให้เกิดแผลไหม้จากสารเคมี พบว่า เกิดจากสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัยมากที่สุด รองลงมาคือ พฤติกรรมประมาท

3.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความรู้ในการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากสารเคมีอยู่ในเกณฑ์ปานกลางขึ้นไป พบว่า วิธีการดูแลเกี่ยวกับการใช้น้ำสะอาดชะล้างสารเคมีออกจากตา การนำผู้บาดเจ็บที่สูดดมสารเคมีออกมาอยู่ในที่โล่ง และการส่งต่อผู้บาดเจ็บไปโรงพยาบาล กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีความรู้ในเรื่องเหล่านี้ สำหรับวิธีการดูแลที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้น้อยขนกระทั่งน้อยที่สุด คือ ป้ายตาด้วยขาขี้ผึ้ง สำหรับป้ายตา ดื่มน้ำมะนาว น้ำผลไม้รสเปรี้ยวหรือน้ำส้มสายชูผสมน้ำในปริมาณเท่า ๆ กันถ้าดื่มน้ำยาทำความสะอาดห้องครัวหรือด่าง ดื่มน้ำปูนใสถ้าดื่มน้ำยาทำความสะอาดห้องน้ำหรือกรด และให้ผู้บาดเจ็บอาเจียน ถ้ารับประทานสารเคมี

4. การศึกษาความรู้ในการปฏิบัติตนของประชาชน เมื่อเกิดแผลไหม้จากรังสี พบว่า

4.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีอายุระหว่าง 30-49 ปี รองลงไปคืออายุระหว่าง 15-29 ปี เป็นเพศชายและหญิงจำนวนเท่ากัน ทำงานบริษัทเอกชนมากที่สุด รองลงไปคืออาชีพรับจ้างเป็นกรรมกรก่อสร้าง และค้าขาย ตามลำดับ สถานภาพสมรสเป็นโสดมากกว่าคู่ การศึกษาส่วนมากคือ ระดับประกาศนียบัตรและอุดมศึกษา โดยมีจำนวนเท่ากัน รองลงไปคือ ระดับประถมศึกษา ซึ่งมีเท่ากับระดับมัธยมศึกษา

4.2 ชนิดของรังสีที่ทำให้เกิดแผลไหม้ พบว่า เกิดจากแสงแดดเพียงอย่างเดียว

4.3 สาเหตุการเกิดแผลไหม้จากรังสี ส่วนใหญ่เกิดจากการเดินทาง รองลงไปคือจากการประกอบอาชีพ

4.4 สภาวะการณ์ที่ทำให้เกิดแผลไหม้จากรังสีที่พบมากที่สุด เกิดเนื่องจากพฤติกรรมประมาท รองลงไปคือ สภาพแวดล้อมไม่ปลอดภัย และเหตุสุดวิสัยที่ไม่สามารถป้องกันได้ ตามลำดับ

4.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก มีความรู้ในการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากรังสีทุกข้ออยู่ในเกณฑ์ปานกลางขึ้นไป สำหรับวิธีการดูแลแผลไหม้ให้หายปวดแสบร้อน โดยไม่ทาด้วยน้ำปลา และการเขียนหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินไว้ใกล้โทรศัพท์ เพื่อติดต่อตำรวจหรือโรงพยาบาลใกล้เคียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีความรู้ในเรื่องเหล่านี้

5. การเปรียบเทียบความรู้ที่แตกต่างของเพศชาย-หญิง เป็นรายข้อและรายด้าน พบว่า

5.1 กลุ่มตัวอย่างชาย-หญิง มีความรู้แตกต่างกันเกี่ยวกับการดูแลเบื้องต้น เมื่อเกิดแผลไหม้จากความร้อนในข้อการใช้ผ้าชุบน้ำหมาด ๆ หุ้มน้ำแข็งก้อนเล็กวางประคบแผลไหม้จนกว่าจะหายปวดแสบร้อน

5.2 กลุ่มตัวอย่างชาย-หญิง มีความรู้แตกต่างกันเกี่ยวกับการดูแลเบื้องต้น เมื่อเกิดแผลไหม้จากสารเคมี ในข้อให้ผู้บาดเจ็บแผลไหม้จากผิวหนังสัมผัสสารเคมีดื่มน้ำครั้งละน้อย ๆ ได้บ่อย ๆ ถ้าเขารู้สึกตัวดี ไม่คลื่นไส้ ไม่อาเจียน และกระหายน้ำ

5.3 กลุ่มตัวอย่างชาย-หญิง มีความรู้แตกต่างกันในด้านการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากสารเคมี

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีทั้งหมด 100 คน เป็นเพศชายและหญิง จำนวนเท่ากันมีสถานภาพสมรสคู่และโสดใกล้เคียงกัน ส่วนมากมีอายุระหว่าง 20-49 ปี อาชีพรับจ้าง จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จอมจักรและคณะ (2538 : 56-59) ปรีดาภรณ์และคณะ (2540 : 56 , 2541 : 401 , 407)

ช่วงอายุที่พบมาก คือ 40-49 ปี เป็นผู้ใหญ่วัยทำงาน ซึ่งเป็นช่วงอายุที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในประเทศไทย กล่าวคือ จากการคาดประมาณประชากรในทำเนียบโรงพยาบาลและสถิติสาธารณสุข 2540-2541 (2540 : 95) และจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 8 พ.ศ.2540-2544 ของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ม.ป.ป. , แผ่นพับ) มีประชากรในช่วงอายุ 20-49 ปี มากที่สุด คือ 29,396,000 คน โดยมีเพศชาย 14,766,000 คน เพศหญิง 14,630,000 คน จากจำนวนประชากรทั้งประเทศ 60,602,000 คน ผู้ใหญ่วัยทำงานเป็นกลุ่มคนที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุสูงกว่าวัยอื่น อีกทั้งมีการยอมรับกันว่าประชากรในวัยแรงงานเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เป็นกำลังสำคัญของครอบครัว คือ มีบทบาทและความรับผิดชอบที่จะต้องให้การดูแลทั้งเด็ก และผู้สูงอายุ ความสนใจเรื่องภาวะสุขภาพของประชากรกลุ่มนี้ จึงยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นในปัจจุบัน (กองบรรณาธิการ 2541 : 66-67) ดังเช่น แผนพัฒนาการสาธารณสุขในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 2540-2544 (คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาการสาธารณสุข 2540 : 181-183) ได้กำหนดแผนงานส่งเสริมสุขภาพกลุ่มวัยทำงาน เพื่อให้ประชากรกลุ่มนี้มีความรู้ และพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องทั้งในครอบครัว ชุมชนและสถานประกอบการ โดยการเผยแพร่ความรู้และสร้างจิตสำนึกให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง

สำหรับช่วงอายุที่พบรองลงมาคือ 15-19 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย (สุพล 2523 : 8) วัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจอย่างรวดเร็ว เมื่อเกิดแผลไหม้จากอุบัติเหตุ อุบัติภัย จะเป็นเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดมาก่อน ถ้าไม่ได้รับความรู้ซึ่งเป็นการเตรียมตัวให้ดีจะขาดความพร้อมเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือในเหตุการณ์แผลไหม้ นอกจากนี้ ความเจ็บปวดการที่ต้องเผชิญกับสภาวะที่เปลี่ยนไปจากปกติเดิม โดยเฉพาะถ้ามีร่องรอยแผลไหม้ ทำให้เกิดความผิดปกติทั้งรูปร่าง หน้าตาและการทำงานของอวัยวะ จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของวัยรุ่นทั้งด้านร่างกายและจิตใจ อันจะนำไปสู่ปัญหาทางพฤติกรรมได้เป็นอย่างมาก (รังสิมันต์ 2538 : 14-21)

ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จึงใช้เป็นแนวทางในการให้ความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสมแก่ประชาชนในการดูแลช่วยเหลือเบื้องต้น เมื่อเกิดแผลไหม้และใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือเบื้องต้น เมื่อเกิดแผลไหม้แก่ประชาชนโดยทั่วไป โดยเฉพาะวัยรุ่นและวัยทำงาน ตลอดจนเป็นข้อมูลของบทเรียนเรื่องการพยาบาลผู้ป่วยแผลไหม้ ซึ่งรวบรวมได้จากสถานการณ์จริงของชุมชน

กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีอาชีพรับจ้าง (ทำงานบ้าน ขายของหน้าร้าน และก่อสร้าง) ค้าขาย และทำงานบริษัทเอกชน ในจำนวนใกล้เคียงกัน จากปัญหาขาดความคล่องทางเศรษฐกิจ แต่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา ว่าเป็นการเพิ่มโอกาสและศักยภาพในการดำรงชีวิต จึงพบว่า มีคนในชุมชนนี้ทำงาน และศึกษาต่อเนื่องในเวลาเดียวกัน ดังพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ประกาศนียบัตร และอุดมศึกษามีจำนวนใกล้เคียงกัน

2. การศึกษาความรู้ในการปฏิบัติตนของประชาชนเมื่อเกิดแผลไหม้จากความร้อน

2.1 ชนิดของความร้อนที่ทำให้เกิดแผลไหม้พบมากที่สุดคือเปลวไฟจากแก๊สหุงต้ม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จอมจักร และคณะ (2538 : 58-59) ปรีดาภรณ์ และคณะ (2540 : 56 , 2541 : 401) โดยมีสาเหตุส่วนใหญ่จากการประกอบอาชีพและเหตุในครัวเรือนใกล้เคียงกัน พบว่า สภาวะการณ์ที่ทำให้เกิดมากที่สุดเนื่องจากพฤติกรรมประมาท รองลงไปคือ สภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย สิ่งดังกล่าวนี้ กระทรวงสาธารณสุขก็ตระหนักถึง ดังปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่8 พ.ศ.2540-2544 (คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาการสาธารณสุข 2540 : 50-51 , 173 , 176) เป็นนโยบายที่จะแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อ

การประกอบอาชีพแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มคนด้อยโอกาส มีการรณรงค์สุขบัญญัติแห่งชาติให้ประชาชนเกิดการปฏิบัติเช่น ป้องกันอุบัติภัยด้วยความไม่ประมาท เพราะเป็นที่ทราบกันว่าการป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุแผลไหม้เป็นสิ่งที่ดีกว่าการดูแลรักษา สำหรับแก๊สหุงต้มเป็นเชื้อเพลิงที่ไวไฟมาก ทั้งยังถูกเก็บไว้ในภาชนะโดยการอัดให้เป็นของเหลวภายใต้ความดันสูง ดังนั้น จึงควรมีความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์ และการใช้แก๊สอย่างถูกวิธี เช่นข้อปฏิบัติเมื่อมีแก๊สรั่ว (บัญชา 2541 : 283-284) ได้แก่

- เมื่อได้กลิ่นเหม็นของแก๊สแสดงว่ามีแก๊สรั่ว ให้ตั้งสติมั่นอย่างตื่นตกใจ
- ให้รีบปิดวาล์วแก๊สที่หัวถังและที่เตาแก๊ส
- ห้ามเปิดหรือปิดอุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชนิดโดยเด็ดขาด เพราะอาจเกิดประกายไฟในบริเวณใกล้เคียง
- ต้องรีบระบายแก๊สออกโดยเปิดประตูและหน้าต่างทุกบาน ห้ามเปิดพัดลมระบายอากาศโดยเด็ดขาดเพราะอาจมีเปลวไฟที่มอเตอร์พัดลม ใช้วิธีการโบกช่วยไล่แก๊สออกจะเหมาะสมกว่า
- ตรวจหารอยรั่วโดยใช้น้ำสบู่ลูบตามบริเวณข้อต่อของถังแก๊ส วาล์ว อุปกรณ์ปรับความดันและท่อแก๊ส หากมีรอยรั่วจะพบฟองแก๊สผุดขึ้นในบริเวณดังกล่าว
- หากพบว่าถังแก๊สรั่ว ให้รีบยกถังไปไว้ในที่โล่งแจ้ง ห่างจากเปลวไฟหรือประกายไฟ แล้วนำผ้าชุบน้ำคลุมถังนั้นไว้
- ให้รีบแจ้งตัวแทนจำหน่าย เพื่อมาแก้ไขหรือเปลี่ยนอุปกรณ์การใช้แก๊สใหม่โดยเร็ว
- ศึกษาวิธีการจุดแก๊สที่ถูกต้อง ไม่เปิดแก๊สทิ้งไว้ก่อนการจุดประกายไฟไปจ่อที่หัวเตาแก๊ส
- ถ้ามีปัญหาใด ๆ เกี่ยวกับแก๊สและไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง ให้ปรึกษาตัวแทนจำหน่ายใกล้บ้าน

2.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความรู้ในการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากความร้อนอยู่ในเกณฑ์ปานกลางขึ้นไป รวมทั้งพบว่าวิธีการดูแลเกี่ยวกับการนำผู้บาดเจ็บออกมาจากบริเวณที่เกิดเหตุทันที และการส่งต่อผู้บาดเจ็บไปโรงพยาบาล กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามชุดนี้ทุกคนมีความรู้ในวิธีดังกล่าว ทั้งนี้ เพราะการพัฒนาประเทศในระยะที่ผ่านมามีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมากและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีการคมนาคมที่สะดวก เป็นยุคโลกาภิวัฒน์ การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว หรือเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ทำให้ประชาชนสามารถรับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้มากเป็นประโยชน์ต่อการแสวงหาความรู้ในการดูแลสุขภาพด้วยตนเอง เช่น การปรึกษาแพทย์ผ่านรายการ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น อีกทั้งการนำผู้บาดเจ็บออกจากบริเวณที่เกิดเหตุเป็นการช่วยเหลือไม่ให้ผู้บาดเจ็บมีอันตรายเพิ่มมากขึ้นเป็นสิ่งที่สามารถทำได้โดยทันที สำหรับการส่งต่อผู้บาดเจ็บไปโรงพยาบาลกลุ่มตัวอย่างสามารถทำได้ง่ายเพราะมีโรงพยาบาลอยู่ใกล้เคียงถึง 2 แห่ง มีทั้งโรงพยาบาลของมูลนิธิและโรงพยาบาลรัฐบาล ตลอดจนมีข้อมูลข่าวสารชักนำให้ประชาชนใช้บริการจากโรงพยาบาลมากขึ้น ดังเห็นได้จากในช่วงที่ประเทศมีความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับสูง ทั้งภาครัฐและเอกชนได้จัดตั้งสถานบริการทางด้านสุขภาพขึ้นอย่างมาก โดยภาครัฐได้จัดบริการแก่ประชาชนทั้งในระดับสถานีอนามัย โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลทั่วไป สำหรับภาคเอกชนมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น ในด้านบริการสุขภาพ ผลิตภัณฑ์สุขภาพและบริการรักษาพยาบาลทั้งในรูปแบบคลินิกและโรงพยาบาล(คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาการสาธารณสุข 2540 : 3)

เกี่ยวกับวิธีการลดอุณหภูมิของแผลไหม้ และการดูแลบาดแผลโดยการปกคลุมแผล ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความรู้สามารถปฏิบัติได้ถูกต้องซึ่งไม่สอดคล้องกับปรีดาภรณ์ และคณะ (540 : 60-61) อย่างไรก็ตามสำหรับการศึกษาครั้งนี้ พบว่า วิธีการลดอุณภูมิของแผลไหม้โดยใช้ยาสีฟันทาแผลแผลไหม้ทันทีและทิ้งไว้จนหายปวดแสบร้อน มีกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากใช้วิธีการนี้ ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่ถูกต้อง อีกทั้งวิธีการทาแผลไหม้ด้วยน้ำมัน น้ำปลา การเป่าคาถา พ่นน้ำมนต์บนแผล แม้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีความรู้ถูกต้องคือไม่ปฏิบัติแต่ก็มีกลุ่มตัวอย่าง ส่วนหนึ่งยังคงปฏิบัติอยู่ นอกจากนี้ ยังพบกลุ่มตัวอย่างทาแผลด้วยสิ่งที่ไม่เหมาะสมอื่น ๆ อีกเช่น ใช้นมข้น สมุนไพรและไข่ไก่สด เพราะวิธีการทั้งหมดนี้ ได้รับการบอกเล่าและเห็นการปฏิบัติจากผู้สูงอายุ จึงมีความเชื่อและปฏิบัติตาม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปรีดาภรณ์ และคณะ (2540 : 60) ดังนั้น ควรมีการให้ความรู้ที่ถูกต้องในการดูแลบาดแผลแก่

ประชาชน เพราะจากการศึกษาของจอมจักร (2538 : 62-63) และปรีดาภรณ์ และคณะ (2541 : 397-409) พบว่า ถ้าดูแลรักษาบาดแผลจากแผลไหม้ไม่ดีจะทำให้เกิดการติดเชื้อ ซึ่งจะขัดขวางกระบวนการหายของแผล มีผลทำให้เนื้อเยื่อถูกทำลายลึกลงไปกว่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดเชื้อ MRSA (Methicillin-resistant-staphylococcus aureus) ผู้ป่วยกลุ่มนี้ ต้องรักษาตัวในโรงพยาบาลนานกว่าผู้ป่วยที่ไม่ติดเชื้อ และเมื่อแผลหายสามารถเกิดร่องรอยแผลไหม้ได้มาก ซึ่งร่องรอยแผลไหม้นี้ จะก่อให้เกิดปัญหากับผู้ป่วยทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคม ดังการศึกษาของสมพันธ์และคณะ (2540 : 156-165) พบว่า ร่องรอยแผลไหม้มีความสัมพันธ์ทางลบกับการปรับตัวของผู้ป่วยแผลไหม้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สำหรับการดูแลบาดแผลที่ตาเมื่อได้รับบาดเจ็บจากความร้อน โดยการป้ายตาด้วยขี้ผึ้งสำหรับป้ายตา และใช้ผ้าสะอาดปิดตาทั้ง 2 ข้าง แม้ตาจะได้รับบาดเจ็บเพียงข้างเดียว ซึ่งเป็นวิธีการที่ถูกต้อง แต่กลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากไม่ได้ปฏิบัติ เพราะไม่มีความรู้ในเรื่องเหล่านี้ และไม่เคยเห็นผู้ใดปฏิบัติมาก่อน จึงควรให้ความรู้ในการดูแลที่ถูกต้องแก่ประชาชน เพราะตาเป็นอวัยวะที่มีความสำคัญ ถ้าได้รับบาดเจ็บมากและไม่ได้รับการดูแลที่ถูกต้องอาจทำให้เกิดความผิดปกติ ในการมองเห็นหรือตาบอดได้ การสูญเสียการมองเห็นเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ และดำรงชีพของคนเราเป็นอย่างมาก

3. การศึกษาความรู้ในการปฏิบัติตนของประชาชนเมื่อเกิดแผลไหม้จากไฟฟ้า

3.1 ชนิดของไฟฟ้าที่ทำให้เกิดแผลไหม้พบมากที่สุด คือ ไฟฟ้าที่ใช้ทั่วไป ตามอาคารบ้านเรือน รองลงไปคือ ไฟฟ้าแรงสูง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของจอมจักรและคณะ (2538 : 62-63) ซึ่งพบว่า ผู้ป่วยแผลไหม้จากไฟฟ้าส่วนใหญ่ เกิดจากไฟฟ้าแรงสูง ทั้งนี้เพราะไฟฟ้าแรงสูงทำให้ร่างกายเกิดการบาดเจ็บที่รุนแรง เช่น หมดสติ หัวใจหยุดเต้น ฯ ผู้บาดเจ็บจึงต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล (จอมจักร 2530 : 524-528) ส่วนการศึกษาในครั้งนี้ สาเหตุที่ทำให้เกิดแผลไหม้ ส่วนใหญ่เป็นเหตุในครัวเรือน สำหรับสภาวะการณ์ที่ทำให้เกิดแผลไหม้จากไฟฟ้า พบว่า เกิดจากพฤติกรรมประมาทเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจอมจักรและคณะ (2538 : 62) ที่ว่าประเทศไทยพบอุบัติการณ์ของแผลไหม้จากกระแสไฟฟ้าสูง เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา หรือประเทศยุโรป เนื่องจากประเทศเหล่านี้ มีนโยบายการป้องกันอันตรายจากกระแสไฟฟ้าชัดเจนประชาชนมีความรู้และมีการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันอย่างจริงจัง แต่ประเทศไทยประชากรยังขาดความชำนาญและความระมัดระวังตัวระหว่างปฏิบัติงานเกี่ยวกับไฟฟ้า จึงควรเผยแพร่ความรู้การใช้ไฟฟ้าอย่างปลอดภัย (บัญชา 2541 : 280-281) ให้แก่ประชาชน เช่น

- การตรวจหาจุดชำรุดหรือบกพร่องของสายไฟหรืออุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ ภายในบ้าน โดยสังเกตได้ง่าย ๆ จากสัญญาณเหล่านี้ คือ

- สวิตช์ตัดไฟทำงาน หรือฟิวส์ขาด
- แสงไฟติด ๆ ดับ ๆ หรือหรี่ลง
- สายอ่อนชำรุด ลุ่ยหรือมีสีดำคล้ำ
- ปลั๊กหรือเต้าเสียบมีสีดำคล้ำ

ถ้าพบสิ่งเหล่านี้ แสดงว่า สายไฟเก่ามากควรเปลี่ยนใหม่ และควรให้ช่างผู้รู้งานเป็นคนซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า นอกจากนี้ทุกบ้าน ควรติดตั้งเครื่องตัดไฟอัตโนมัติ

- สำหรับไฟฟ้าในที่สาธารณะ ถ้าพบว่าชำรุด เสียหาย หรืออยู่ในสภาพไม่ปลอดภัย ควรแจ้งไปที่ทำการสำนักงานเขตของการไฟฟ้านครหลวงทุกแห่ง หรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในแต่ละจังหวัด ให้รีบดำเนินการซ่อมแซมแก้ไขโดยเร็ว

3.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความรู้ในการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากไฟฟ้าอยู่ในเกณฑ์ปานกลางขึ้นไป โดยเฉพาะวิธีการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บออกจากแหล่งไฟฟ้ารั่ว และการนำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาลทันที กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามชุดนี้ทุกคน มีความรู้ในวิธีดังกล่าวทั้งนี้ เนื่องจากชุดนี้เป็นชุดแห่งข้อมูลข่าวสาร และมีโรงพยาบาลใกล้เคียงกับชุมชนมัสยิดมหานาค 2 แห่ง ดังได้กล่าวมาแล้วในเรื่องการศึกษาความรู้ในการปฏิบัติตนของประชาชนเมื่อเกิดแผลไหม้จากความร้อน

4. การศึกษาความรู้ในการปฏิบัติตนของประชาชน เมื่อเกิดแผลไหม้จากสารเคมี

4.1 ชนิดของสารเคมีที่ทำให้เกิดแผลไหม้พบมากที่สุดคือ น้ำยาทำความสะอาด ซึ่งส่วนใหญ่ร่างกายได้รับอันตรายโดยการสัมผัสกับผิวหนัง ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่เป็นเหตุในครัวเรือน สำหรับสภาวะการณ์ที่พบมากที่สุดคือ สภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย รองลงไปคือ พฤติกรรมประมาท ทั้งนี้เพราะสภาพห้องครัว ห้องน้ำ เกิดความสกปรกได้ง่าย และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดมีโฆษณามากมายในรายการวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อีกทั้งสามารถเลือกซื้อได้ง่ายตามร้านค้าและห้างสรรพสินค้าทั่วไป น้ำยาทำความสะอาดเหล่านี้ มีทั้งสูตรกรดและสูตรด่าง ถ้าสัมผัสผิวหนังจะทำให้ผิวแห้ง เกิดตุ่มพองน้ำ ถ้าเป็นสูตรด่างแก่จะทำให้ผิวหนังเหี่ยวทันที (กานดา 2538 : 42) อีกทั้งสภาพของชุมชนแออัด ห้องครัว ห้องน้ำมีความสกปรกมาก จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างใช้น้ำยาที่เข้มข้นมากด้วย ดังนั้น จึงต้องให้ความรู้แก่ประชาชนในการอ่านฉลากเกี่ยวกับวิธีใช้และข้อควรระวังก่อนซื้อหรือใช้น้ำยาทำความสะอาด ตลอดจนการสวมถุงมือก่อนสัมผัสกับน้ำยาเหล่านั้น

4.2 กลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากมีความรู้ในการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากสารเคมีอยู่ในเกณฑ์ปานกลางขึ้นไป สำหรับวิธีการใช้น้ำสะอาดชะล้างสารเคมีออกจากตา การนำผู้บาดเจ็บที่สูดดมสารเคมีออกมาอยู่ในที่โล่ง และการส่งต่อผู้บาดเจ็บไปโรงพยาบาล กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามชุดนี้ ทุกคนมีความรู้ในวิธีดังกล่าว ทั้งนี้ เพราะเป็นวิธีที่ปฏิบัติได้ง่ายอีกทั้งเป็นยุคโลกาภิวัฒน์ ประชาชนได้รับข้อมูลทางสุขภาพมาก และมีโรงพยาบาลใกล้เคียงชุมชนมัสยิดมหานาค 2 แห่ง ดังได้กล่าวมาแล้วในเรื่องการศึกษาความรู้ในการปฏิบัติตนของประชาชนเมื่อเกิดแผลไหม้จากความร้อน

การศึกษาครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากไม่มีความรู้เกี่ยวกับการป้ายตาด้วยขี้ผึ้งสำหรับป้ายตา เช่นเดียวกับการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากความร้อน ดังนั้น จึงควรให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชนเกี่ยวกับวิธีดังกล่าว นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความรู้น้อยเกี่ยวกับวิธีการให้ผู้บาดเจ็บดื่มน้ำมะนาว น้ำผลไม้รสเปรี้ยว หรือน้ำส้มสายชูผสมน้ำในปริมาณเท่า ๆ กัน ถ้าดื่มน้ำขาทำความสะอาดห้องครัวหรือด่าง และวิธีการให้ผู้บาดเจ็บดื่มน้ำปูนใส ถ้าดื่มน้ำขาทำความเพราะสะอาดห้องน้ำหรือกรด การดูแลเหล่านี้ เป็นสิ่งที่ถูกต้อง ควรเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนทราบ เพราะสิ่งที่นำมาดื่มสามารถหาได้ง่ายตามครัวเรือน และสิ่งเหล่านี้จะทำให้ด่างหรือกรดที่เข้าสู่ร่างกายมีสภาพเป็นกลางมากขึ้น จึงลดอันตรายที่จะเกิดตามมาได้

นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ผู้บาดเจ็บอาเจียนถ้ารับประทานสารเคมี ซึ่งเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้อง เพราะสารเคมีที่อาเจียนออกมาจะทำอันตรายต่อเนื้อเยื่อของร่างกายได้อีก จึงต้องให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชนด้วย

5. การศึกษาความรู้ในการปฏิบัติตนของประชาชนเมื่อเกิดแผลไหม้จากรังสี

5.1 ชนิดของรังสีที่ทำให้เกิดแผลไหม้ พบว่า เกิดจากแสงแดดเพียงอย่างเดียว สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการเดินทาง โดยเฉพาะการเดินทางท่องเที่ยวทางทะเล ส่วนน้อยเกิดจากการประกอบอาชีพเป็นกรรมกรก่อสร้าง สมาจะการณ์ส่วนมากเกิดจากความประมาท รองลงไปคือสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย และเหตุสุดวิสัยที่ไม่สามารถป้องกันได้

เป็นที่ทราบว่าในปัจจุบันนี้ บรรยากาศชั้นโอโซนถูกทำลายทำให้คนเราได้รับอันตรายจากรังสีของดวงอาทิตย์มากขึ้น โดยเฉพาะรังสีเหนือม่วงหรืออุลตร้าไวโอเล็ท บริเวณที่มีฝุ่นละอองในอากาศน้อย พื้นทราย พื้นน้ำ จะมีปริมาณรังสีจากดวงอาทิตย์มาก อันตรายที่เกิดขึ้นได้แก่ ผิวไหม้ ต้อกระเนื้อ ตัวกระจก และมะเร็งผิวหนัง (ปรียา 2539 : 30 , บทบรรณาธิการ 2540 : 1 , บัญชา 2541 : 279 และสมชัยและคณะ 2541 : 333-340) ดังนั้น การท่องเที่ยวทางทะเล

หรือบริเวณชายหาด ตลอดจนการที่ผิวหนังถูกแสงแดดร้อนจัดเป็นประจำเช่นการประกอบอาชีพกลางแจ้ง จะได้รับอันตรายจากรังสีควงอาทิตย์มาก และอันตรายบางอย่างจะไม่ปรากฏในช่วงเวลาสั้น ๆ เช่น ต้อเนื้อ ต้อกระจกและมะเร็งผิวหนัง จึงต้องให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อตระหนักในอันตรายดังกล่าว และรู้จักป้องกันตนเองจากรังสีควงอาทิตย์ เช่น

- การสวมเสื้อแขนยาว
- ใช้ผ้า หมวกหรือร่มปกปิดผิวไม่ให้ถูกแสงแดดโดยตรง
- ใช้ครีมกันแดดที่มีคุณภาพดี มีประสิทธิภาพในการกันน้ำ สำหรับผู้ที่ลงว่ายน้ำหรือผู้ที่มีเหงื่อมาก ควรทาก่อนตากแดดครึ่งชั่วโมงและต้องทาซ้ำทุก 2-3 ชั่วโมง (ปรียา 2539 : 31)

5.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความรู้ในการปฐมพยาบาลแผลไหม้จากรังสีอยู่ในเกณฑ์ปานกลางขึ้นไป โดยเฉพาะวิธีการไม่ใช้น้ำปลาทาแผลไหม้ และการเขียนหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินไว้ใกล้โทรศัพท์เพื่อติดต่อตำรวจหรือโรงพยาบาลใกล้เคียง กลุ่มตัวอย่างทุกคนที่ตอบแบบสอบถามชุดนี้ มีความรู้ในวิธีดังกล่าว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากมีการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรและอุดมศึกษา ซึ่งบุคคลที่มีการศึกษาดีจะมีความสามารถเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามความเป็นจริง คิดตามข้อมูลข่าวสารในยุคโลกาภิวัฒน์ได้ โดยเฉพาะข่าวสารการรณรงค์ให้คนรู้จักดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องได้

6. การเปรียบเทียบความรู้ที่แตกต่างของเพศชาย-หญิง เป็นรายข้อและรายด้าน

6.1 การปฐมพยาบาลแผลไหม้จากความร้อน พบว่า กลุ่มตัวอย่างชายและหญิงมีความรู้แตกต่างกันในรายข้อเกี่ยวกับวิธีการใช้ผ้าชุบน้ำหมาด ๆ หุ้มน้ำแข็งก้อนเล็กวางประคบแผลไหม้จนกว่าจะหายปวดแสบร้อน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศหญิงมีความรู้มากกว่าเพศชาย ทั้งนี้ เนื่องจากโดยทั่วไปผู้หญิงจะมีความสนใจในการดูแลสุขภาพมากกว่าเพศชาย (จินตนา 2534 : 57) และวิธีการดังกล่าวก็สามารถกระทำได้โดยง่าย ไม่มีความเสี่ยงที่ต้องหาเหตุผลที่ยุ่งยากมาประกอบการตัดสินใจ

6.2 การปฐมพยาบาลแผลไหม้จากสารเคมี พบว่า กลุ่มตัวอย่างชายและหญิงมีความรู้แตกต่างกัน ทั้งรายด้านคือ การปฐมพยาบาลแผลไหม้จากสารเคมี และแตกต่างกันรายข้อเกี่ยวกับการดูแลผู้บาดเจ็บจากผิวหนังสัมผัสสารเคมีในข้อถ้าผู้บาดเจ็บรู้สึกตัวดี ไม่คลื่นไส้ ไม่

อาเจียน และกระหายน้ำ ให้ดื่มน้ำครั้งละน้อย ๆ ได้บ่อย ๆ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เพศชายมีความรู้มากกว่าเพศหญิง เพราะวิธีการที่ต้องอาศัยการตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างรวดเร็วโดยมีเหตุผลที่เหมาะสม โดยทั่วไปเพศชายสามารถทำได้ดีกว่าเพศหญิง (Jalowice and Powers 1981 : 10-15)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยที่พบและการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาในชุมชนแออัดซึ่งขาดความคล่องทางเศรษฐกิจและด้อยโอกาสทางการศึกษา ชนิดและสาเหตุของการเกิดแผลไหม้จึงมักพบจากสภาพการณ์ใกล้ตัวของชุมชนและมักเกิดจากสภาวะการณ์ประมาท จึงควรมีการจัดทำคู่มือการปฐมพยาบาลเมื่อเกิดแผลไหม้จากความร้อน ไฟฟ้า สารเคมี และรังสี เพื่อใช้สอนการปฐมพยาบาลเมื่อเกิดแผลไหม้แก่ประชาชนในชุมชนแออัดให้สามารถปฏิบัติได้ถูกต้องและเข้าใจเหตุผลของการกระทำนั้น ๆ เพื่อแก้ไขความเชื่อที่ไม่ถูกต้องด้วย

1.2. มีการเผยแพร่ความรู้ในการป้องกันและการปฐมพยาบาลเมื่อเกิดแผลไหม้อย่างต่อเนื่องทั้งภายนอกและภายในชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีความคุ้นเคยและนำมาปฏิบัติได้จริง กล่าวคือ มีการเผยแพร่ทางสื่อมวลชน หน่วยงานสาธารณสุข หน่วยงานสุขภาพต่าง ๆ จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้โดยผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา และครูของโรงเรียนในชุมชน โดยการสอนตามคู่มือการปฐมพยาบาลเมื่อเกิดแผลไหม้ การใช้โปสเตอร์ การกระจายเสียงทางวิทยุในชุมชน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จัดทำคู่มือการปฐมพยาบาลแผลไหม้ จัดการอบรม และศึกษาผลของการอบรมและการศึกษาคู่มือ